

SLOVENSKO OČAMI DETÍ

SÚŤAŽ VO VLASTNEJ LITERÁRNEJ TVORBE DETÍ PRI PRÍLEŽITOSTI 200. VÝROČIA NARODENIA ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

Súťaž vyhlásila Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave v marci tohto roka. Deti mali možnosť poslať svoje práce do 31. októbra 2015. Námetom bolo Slovensko, potulky po Slovensku, zážitky z prázdnin, krásy Slovenska.

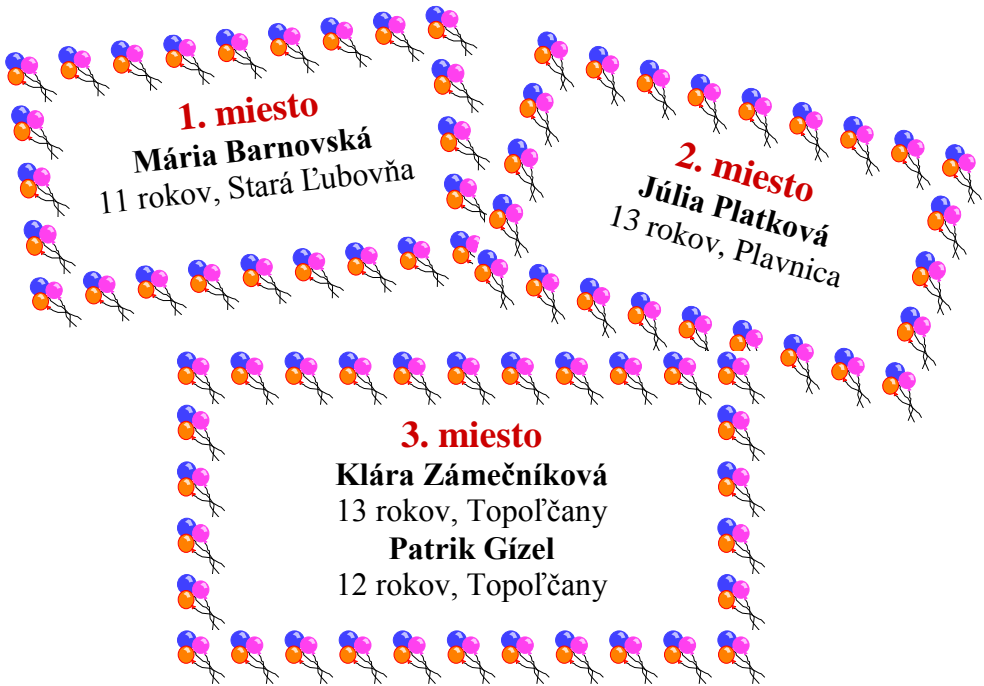
Pochvalu si zaslúžia pedagógovia škôl, ktorí deti povzbudzovali v tvorbe a práce poslali do knižnice. Najviac literárnych prác poslala ZŠ s MŠ v Liesku na Staničnej ul. Ďalšími aktívnymi školami boli ZŠ na Ul. Jána Bottu v Trnave, ZŠ s MŠ Jána Palárika v Majcichove a ZUŠ Jána Melkoviča v Starej Ľubovni na Okružnej ul.

Spolu sme zaregistrovali 152 prác od 105 autorov. Z toho v kategórii poézia sa hodnotilo 93 textov od 56 autorov, v kategórii próza 59 prác.

Práce posudzovala odborná porota veľmi zodpovedne. Členkami poroty boli dve významné slovenské spisovateľky. Poéziu hodnotila Zlata Matláková – pedagogička, spisovateľka, publicistka, poetka, ktorá má na svojom konte celý rad básnických zbierok.

Druhou porotkyňou bola Miroslava Varáčková, autorka 11 kníh, jej srdcovou témou sú tínedžeri a ich problémy.

VÝSLEDKY - POÉZIA

Čestné uznanie

Nina Sochaničová, 10 rokov, Stakčín

Nikolka Hovorková, 9 rokov a **Anitka Hovorková**,
 13 rokov, Trnava – Modranka

Ďalší autori, ktorí zaujali:

Slávka Krempaská, 14 rokov, Svidník

Ema Kerpčárová, 14 rokov, Michalovce

Nela Garbiarová, 7 rokov, Liesek

Katarína Haršányiová, 10 rokov, Majcichov

Alexandra Habalová, 14 rokov, Trnava

VÝSLEDKY - PRÓZA

Čestné uznanie:

Kristínka Meszárosová, 10 rokov, Trnava
Magdaléna Martišková, 14 rokov, Topoľčany

Ďalší autori, ktorí zaujali:

Magdaléna Škodová, 12 rokov, Trnava
Adriana Bojňanská, 15 rokov, Sered'
Alžbeta Marková, 12 rokov, Topoľčany
Michal Oravec, 10 rokov, Moldava nad Bodvou
Katarína Porubčinová, 12 rokov, Trnava
Natália MARGUŠOVÁ, 14 rokov, Prešov
Ivana Lieskovská, 8 rokov, Liesek

**Diplomy a knižné ceny boli poslané poštou.
Najlepšie práce, ocenené 1., 2., 3. miestom
a čestným uznaním si môžete prečítať práve tu
– na stránkach Čarušky – časopisu mladých čitateľov
Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave.**

**Všetkým, ktorí sa zapojili do súťaže,
ďakujeme a víťazom blahoželáme!**

POÉZIA

MÁRIA BARNOVSKÁ

11 rokov

1. miesto

KORENE

Z komína vyskakujú ovečky
blúdím vo vlastnej mysli
strom v našej záhrade
sama ho nezlomím
zasadil ho môj pradedo
patrí tu
navěky
sedím v teplej izbe
v ústach chuť jablka
z nášho stromu

JÚLIA PLATKOVÁ

13 rokov

2. miesto

SOBOTŇAJŠIE SLOVENSKO

tráva tancuje v rytme vetra
stromy ohlasujú počasie
listy telefonujú s ročnými obdobiami
vánok letí ako noty
hrá sa mi s vlasmi
čaj na terase
pri hudbe spevavcov
šálka ma zamaľovala do kvitnúcich kvetov

lúky a polia mi zaklopali na srdce
pozvala som ich ďalej
zatancovali mi
v tempe klavíra
navždy

KLÁRA ZÁMEČNÍKOVÁ

13 rokov

3. miesto

ŽIVOT

Život plynie ako oblak na nebi,
raz priletí a raz stratí sa,
často dívam sa naň,
keď ležím na zemi,
keď ležím na lúke vo svojom zázemí.

Na lúke vo svojom rodnom kraji,
viem, že svet predomnou niečo tají.

Ja nevzdám sa,
nenechám to tak,
až objavím to,
budem s ňa voľný vták,
lietať v nížinách i ponad hory,
nakuknem do každej nory,
objavím ten taj sveta,
ktorý každý deň mi nad hlavou lieta.

PATRIK GÍZEL

12 rokov

3. miesto

KRVNÝ OBEH SRDCA

Vraj sme „SRDCOM“ Európy.
Asi to tak bude.

Aj krv tečie celým telom,
kým sa vráti späť do hrude.

Aj my niekedy odideme
fotiť cudzie štáty,
ale teplo domova,
len Slovensko dá ti.

Ako sa krv pravidelne
stále vracia do srdca,
aj naša láska k „SRDCU“
je rovnako horúca.

NINA SOCHANIČOVÁ

10 rokov

Čestné uznanie

ĎAKUJEME, BOŽE!

My sa v našom kraji nebojíme smädu,
lebo blízko máme Starinskú priehradu.

Voda ako krištál každému z nás chutí,
piť ju z vodovodu nemusia nás nútiť.

Sme tu šťastní, hraví, zdraví ako repa
z číročistej vody, čo nám z vrchov steká.

Steká z hôr a kopcov národného parku,
z uličských potokov, z runinského jarku.

Ďakujeme, Bože, za tú dobrú vodu!
Želáme ju všetkým – celému národu!

NIKOLKA HOVORKOVÁ, 9 rokov, **ANITKA HOVORKOVÁ**, 13 rokov
Čestné uznanie

ZO ŽIVOTA V LESE

Maco Laco ráno vstal
a na dvere napísal:
Čakajte ma, prídem hneď,
len čo pojem všetok med.

Líška Miška lezie z nory,
po raňajkách dobrých snorí.
Odnesie si korisť z hory
rovno k sebe do komory.

Zajko Majko napne sluch,
zobudil ho ranný ruch.
Neujde mu ani šuch -
na líšku má dobrý ňuch

Myške Hryzke škvŕka v bruchu,
čo si hľadá pri lopúchu...
V kúsku syra našla muchu,
ale nič to, hlad je v suchu.

Vlk Lojzo v sivom kožuchu
straší Rózu ropuchu,
tá zas z toho rozruchu
má poruchu na sluchu.

Po raňajkách dobrých zasa
veselí sa svorne chasa,
až kým znova veľký hlad
nestihne ju rozohnať.

Veselý je život v lese,
nikto nie je v žiadnom strese,
zvieratká sa radi majú,
pekne spolu nažívajú.

PRÓZA

MIROSLAVA LOVÁSZOVÁ

12 rokov

1. miesto

PRÁZDNINOVÉ PUTOVANIE

Veľakrát som počula o siedmich divoch sveta. O tom, že aj naše malebné Slovensko ukrýva takéto divy, som sa presvedčila počas tohtoročného prázdninového putovania. Naša rodina má totiž rada dovolenky, pri ktorých sa nevylihuje na pláži, ale spoznáva. Podľa mojich rodičov, máme na Slovensku toľko pekných miest, ktoré ešte nepoznáme, že ciele našich prázdninových putovaní sú určené na niekoľko rokov dopredu. Ono, nie že by sa nám pri mori nepáčilo, ale pri našich dvoch prímorských pobytoch sme spoznali akurát lekárov a veľmi blízke okolie hotelov, lebo mám taký pocit, že všetky vírusy pri mori čakajú a číhajú, kedy sa tam objaví naša rodina a zaútočia na nás. Skrátka, naša rodina má predurčené dovolenky na Slovensku.

Pred odchodom na tohtoročné poznávanie Slovenska sme zostali verní tradícii a nabrali smer Nízke Tatry. Vysokého menovca tohto pohoria cel-

kom dobre poznáme, ale tieto boli pre nás veľkou neznámou – náš prvý div Slovenska.

Už cestou do hotela Máj v Jánskej doline sme prechádzali mnohými peknými časťami Slovenska. Toľko miest sme obdivovali! Levoču a jej okolie, výhľady na mohutné štíty Vysokých Tatier, rieku Váh, Liptovský Mikuláš a jeho úžasnú polohu. Páči sa mi, že jeho obyvatelia môžu z jednej strany obdivovať Západné Tatry a z druhej ho ohraničujú končiare Nízkyh Tatier.

Naše putovania mám rada aj preto, lebo sa zvyčajne nikam neponáhľame, jednoducho sa ráno v hoteli po raňajkách dohodneme, kam, prečo a načo ideme. Aj napriek daždivému počasiu sme mali v Jánskej doline a v jej okolí čo obdivovať a spoznávať.

Pred dažďom nás prichýlila vo svojom podzemí Demänovská ľadová jaskyňa – druhý div Slovenska. Jej priestory sú úplne rozprávkové. Kvapľová výzdoba, prítmie a zvyšky ľadu vytvorili dojem, že som sa cítila ako Maruška z filmovej rozprávky Soľ nad zlato v kráľovstve Soľného princa. Skutočne sa jej niektoré scény nakrúcali v týchto priestoroch. Obrovský obdiv si zaslúžia herci a televízny štáb, ktorí nahrávali v týchto studených priestoroch a pravidelne prekonávali to množstvo schodov.

Ďalší daždivý deň nás vyhnal do aquaparku Tatrallandia, kde sme sa došyťa vyjašili v bazénoch i na tobogánoch – pre nás, deti, určite ďalší z divov na Slovensku.

V ďalších dňoch do Nízkyh Tatier zavítalo slnečné počasie a my sme si z vyhliadkovej veže pozreli Jánsku dolinu a blízke okolie Liptovského Mikuláša. Zavítali sme aj do múzea Mincovníčkovo, kde sme spoznali cestu, na ktorej sa zo zlata stáva minca. V tomto múzeu nie je žiadne elektrické vedenie. Z podzemia, kde sa hľadalo zlato, sme doputovali cez kováčsku vyhňu až k razeniu mince. Ukážka banskej štólne a banícka izbička nás donútili zamyslieť sa nad tým, ako skromne voľakedy ľudia žili, ako ťažko pracovali a akí sme dnes rozmazaní. Nasledovala dražba mince, ktorú pred nami pani sprievodkyňa vyrazila. Výťažok z nej išiel na podporu detského jaskyniarskeho krúžku, a tak som bola rada, že sme si ju vydražili my a pomohli sme mojím rovesníkom. Múzeum Mincovníčkovo – štvrtý div počas našich prázdnin.

Saganománia zachvátila aj nás a ešte v ten deň sme z banského podzemia presedlali na požičané bicykle a putovali sme k Stanišovskej jaskyni. Ďalšia špeciálna, pre nás neznáma jaskyňa, ďalší div Slovenska, ktorá sa prechádza s prilbami a s čelovými lampami. Naša mama však zle odhadla preraďovanie na požičanom bicykli a nevedome, ale za hlasného dudrania, sa na najťažšom prevode vytrepala na kopec a vyhlásila, že ďalej ani krok. Tak sme k vchodu k jaskyni došliapali len s ockom a mamka nás počkala pod kopčekom.

Ďalší deň sme sa dedinkami a mestečkami, ktorých názvy sme počuli po prvý raz, presunuli do Bojníc. Ešte sme ani netušili, aké skvelé možnosti nám toto starobylé mestečko pripravilo. Bodaj by nie, pre mnohých určite ďalší div Slovenska.

Prvý večer sme si naplánovali nočnú prehliadku zámku. Musím priznať, že som sa aj trochu bála. Najviac napätá som bola tesne pred prehliadkou a teraz už viem, že som aj mala mať dôvod na strach. Pani sprievodkyňa s nami putovala len s lampášom. Rozprávala nám príbehy a v miestnostiach, kde si nezasvietila elektrinou, ale svietila len svojím lampášikom, nás čakal strašidelný výstup. Tušili sme, kedy sa asi niečo udeje, ale nedalo sa na to pripraviť. Občas som sa veľmi zľakla. Ocko mi hovoril, že on nie, ale nebola to pravda. Ved', keď som sa naňho pozrela, zohol sa a silnejšie mi zovrel ruku. V ďalších miestnostiach, v ktorých bola tma, som si radšej zavrela oči, no aj tak ma bojnické strašidlá vyľakali. Po prehliadke sme škodoradostne počúvali v parku pod lipou kráľa Mateja výkriky iných turistov, ktorí si zámok pozreli po nás. V Bojniciach na nás na každom kroku dýchala história, je to naozaj nádherné mestečko s atrakciami zhromaždenými blízko seba. Ďalší deň sme si pozreli ZOO a o deviatej sme zavítali do sveta neandertálcov v predhistorickom múzeu. To bol zážitok! V poradí siedmy div Slovenska. Pri vstupe nám dali horiace fakle a my sme sa snažili nič nezapaľiť. Videli sme tam plno exponátov, ako napríklad kosti pravekých ľudí a zvierat, kel mamuta, jaskyňu neandertálskeho šamana alebo nám porozprávali príbeh o mamuťom mláďatku, ktorého našli nedávno na Sibíri zmrznuté v ľade. Večer sme sa zase vracali do hotela a bolo mi ľúto, že už ideme domov.

Aj teraz sa prichytím pri listovaní vo fotoknihe, že sa usmievam nad let-

nými zážitkami. Nevieť sa dočkať budúročných prázdnin a už teraz viem, že naša malebná krajina zvaná Slovensko neoplýva iba siedmimi divmi, ale že ich je omnoho viac. Som zvedavá, čo si pre nás tieto zákutia Slovenska nachystajú.

No čo už! Aj v tomto prípade platí stará múdrosť odveká: Všade dobre, doma najlepšie!

PATRIK KAVUĽA

14 rokov

2. miesto

SLOVENSKÝ TOURMINÁTOR

Slovensko, krajina mnohých krásnych pamiatok, tradícií, zvykov, krajina nádherných ľudových piesní a tancov. Ale Slovensko je aj krajina vzácných osobností, a to nielen vedcov a básnikov, ale aj športovcov, ktorí reprezentujú Slovensko na mnohých medzinárodných podujatiach. Medzi nich určite patrí aj náš najlepší cyklista Peter Sagan.

Celé Slovensko môže byť naňho hrdé. Rodák zo Žiliny patrí ku svetovej špičke cestnej cyklistiky a je veľkým vzorom pre dnešných menších cyklistov. Nedávno bol vyhlásený za majstra sveta v cestnej cyklistike. Videl to celý svet, ako nezaprel svoj pôvod a dokonca sa zo stupňov víťazov vrátil po slovenskú vlajku, aby každý vedel a nepochyboval, že jeho víťazstvo patrí všetkým Slovákom. Podľa odborníkov patrí k najväčším talentom cestnej cyklistiky za posledné desaťročia. Peter Sagan je charizmatický a cieľavedomý mladý Slováčok, ktorý si ide za svojím snom. To dáva dosť najavo svojimi záverečnými šprintami, v ktorých z posledných síl bojuje najviac, ako môže. Nikdy nezabudol na to, odkiaľ pochádza, preto sa po vyhratých pretekoch vráti späť do Žiliny, kde ho celé mesto víta ako hrdinu. A nielen mesto, ale celé Slovensko. Cyklistika je veľmi náročný šport a dosť namáhavý, či už na psychickú alebo telesnú stránku, ale Peťo Sagan sa nikdy nevzdáva a ide až za hranice možností. Začínal v žilinskom lesoparku a teraz patrí k reprezentantom Slovenska. Svojimi výkonmi ukázal, že aj naše malé a mladé Slovensko sa vo svete nestratí, pretože má odhodlaných „bojovníkov“, pre ktorých je česť bojovať za slovenské farby. Práve svojím výkonom zaujal a zviditeľnil Slovensko aj za hranicami, robí česť sebe aj svojmu národu a nikdy a nikde nezaprie, že je Slováčok. Vďaka nemu

už mnohí ľudia z rôznych krajín sveta vedia, kde sa Slovensko nachádza. Že je to krajina húževnatých a dobrosrdečných ľudí. Na takúto osobnosť sa nezabudne ani o niekoľko desaťročí. Myslím si, že by sme na neho mali byť pyšní, pretože robí dobré meno krajine spod Tatier.

MICHAELA JIRUŠKOVÁ

11 rokov

3. miesto

VÔŇA VODY

Volám sa Miška Jirušková a pochádzam z Prahy. Keď som mala štyri roky, moja mamka sa vydala za môjho terajšieho ocka a odišli sme bývať na Slovensko. Teraz mám jedenásť rokov, bývam v Stakčíne a som žiačkou 6. ročníka Základnej školy v Stakčíne.

Počas tohtoročných letných prázdnin nás navštívil po prvýkrát môj pražský dedko Láďa. Bola som rada, že sa mu u nás veľmi páčilo, ale najviac ma prekvapilo to, ako mu chutila naša voda.

„Čo je na nej také zvláštne?“ spýtala som sa dedka, „veď je to obyčajná voda!“

„Nemáš pravdu, srdiečko. Vôbec nie je obyčajná. Ja v nej cítim vôňu vašich krásnych lúk a lesov,“ odvetil mi dedko.

„Vôňu? Akú vôňu? Veď voda vôbec nevoní!“ zasmiala som sa.

„Napi sa a uvidíš,“ povedal dedko a podal mi pohár vody.

Opatrne som vzala do rúk pohár vody, priložila som si ho k ústam a pomalými dúškami som pila. Voda mi stekala dolu hrdlom, príjemne ma chladila a ja som cítila jej úžasnú chuť a vôňu, ktorú som si doteraz neuvedomila.

Prekvapene som sa pozrela na dedka.

„Vidíš? My v Prahe takú vodu nemáme. A vieš, prečo? Lebo tá vaša pramení v lone krásnej prírody a steká do priehrady, ktorú nič neznečisťuje.“

„Veď to sú Poloniny, náš národný park! A tá priehrada sa volá Starinská priehrada. Učili sme sa o nich v škole!“ skočila som dedkovi do reči.

„Máš pravdu, moja. Si múdre dievčatko,“ pochválil ma dedko a nalial si ďalší pohár vody...

Cez letné prázdniny, po skončení šiesteho ročníka, plánujeme s rodičmi navštíviť príbuzných v Prahe. Už teraz viem, čo prinesiem dedkovi. Veľkú fľašu našej chutnej a voňavej vody.

SÁRA SCHLENCOVÁ

13 rokov

3. miesto

KRÁSY NÁŠHO SLOVENSKA

Tento rok sme spolu s rodičmi navštívili Slovenský raj. Najprv som ísť nechcela, ale potom som sa dala presvedčiť. Cesta bola dlhá a zo začiatku nudná, ale keď sa pred nami začalo rozprestierať mohutné a členité pohorie Nízkyh Tatier, moje oči nevedeli odtrhnúť zrak od masívnych, do neba siahajúcich vrcholov kopcov a štítov. V tej chvíli som si začala uvedomovať, že Slovensko má veľmi veľa krásnych miest s nedotknutou prírodou. Ale to ešte nebolo všetko.

Najprv sme išli s rodičmi navštíviť skanzen Vydrovo, do ktorého sme sa prepravili pomocou Čiernohronskej železnice. Skanzen Vydrovo je malý skanzen, ktorý nás previedol lesnými chodníkmi a na každej zákrute na nás čakala nejaká zaujímavosť, buď z lesníckeho alebo geografického hľadiska, či rôzne zaujímavosti z ríše zvierat, ktoré žijú na Slovensku. Veľa som sa dozvedela a ani nuda nebola. Naopak, užila som si množstvo zábavy a pri tom všetkom som si aj dobre oddýchla, no netušila som, že zostávajúce dni budú ešte krajšie. Na druhý deň sme navštívili Dobšinskú ľadovú jaskyňu, ktorá ma očarila hlavne tým, že aj keď na povrchu panovali tridsaťstupňové teploty, pod zemou bola krajina večného ľadu a mrazu. Bolo to fantastické. Ako príroda môže vytvoriť niečo také okúzľujúce a rozprávkovovo čarovné? Pripadala som si, ako keby som bola v rozprávke. Keď sme vyšli na povrch, myšlienkami som bola ešte stále v jaskyni. Ďalej som už snívať nemohla, lebo ma zo sna vytrhol hluk motora a vyrazili sme do dedinky s názvom Dedinky Mlynky zdolať tiež krásnu túru. Náš začiatkový bod trasy bola dedina s názvom Stratená a cesta pokračovala do Dediniek. Táto časť našej túry nebola veľmi zaujímavá. Jediné, čo ma zaujalo, bola vodná nádrž Palcemanská Maša, ale kvôli veľkým suchám bolo jej koryto takmer celé vyschnuté. Všetko sa však zmenilo, keď sme dorazili do Zejmarskej rokliny. Keď moje oči spozorovali železné rebríky, ktoré boli zavesené na skalách, cez ktoré pretekali malé vodopády, vstúpil do mňa nový život a aj nálada medzi turistami sa zmenila. Všetci boli veselší a keď niektorí videli vodopády, tak od úžasu nevedeli, čo majú povedať. Potom, čo sme zdolali všetky rebríkové prekážky, spravili sme si menší oddych

v stredisku s názvom Geravy. Hneď, čo sme si oddýchli, naša cesta pokračovala na Havraniu skalú. Kopec bol vysoký, ale niečo vo mne mi hovorilo, že keď som prešla už väčšinu cesty, zvládnem aj tento kopec. Cesta hore bola namáhavá a strmá, ale výhľad, ktorý sa nám tu hore na samom vrchole naskytol, bol neopísateľný. Nikde nebol ani jeden panelák, ani jeden činžiak, len lesy, hory a nedotknutá príroda. Mohla som pozorovať dokonca aj orly, ktoré voľne lietali nad vrcholmi kopcov a zelených lesov. Tu sa naša dnešná túra skončila. Do hotela som sa vrátila vyčerpaná, ale s množstvom zážitkov. Už bol náš pobyt na konci, ale ešte sme mali jeden deň na turistiku a objavovanie.

Tretí deň bol zo všetkých najkrajší a najzaujímavejší. Prišla aj moja najlepšia kamarátka Emma aj s jej rodičmi a spolu sme sa vydali zdolať prielom Hornádu. Cesta od samého začiatku bola tajomná a krásna. Nevedela som, kde sa mám skôr pozeráť. Už teraz som chcela skákať od radosti nad tou všetkou nádherou, ktorou som bola obklopená a nechcela som veriť, že na Slovensku sú miesta také krásne a pôvabné, ako je toto. Môj úžas sa ešte zväčšil, keď sme prechádzali cez Malý a Veľký Kysel'. Okolo mňa boli šumiace vodopády s čírou vodou, strmé skaly obrastené machom, na ktorých boli zavesené železné rebríky. Pripadala som si ako v nejakom americkom kaňone, lenže stále som bola na Slovensku. Tieto tri dni priniesli do môjho života veľa zážitkov, prekvapení a najmä veľa pekných chvíľ.

Bola som aj trochu sklamaná, lebo turisti, ktorých sme stretli, pochádzali najmä z Maďarska, Poľska, Česka a dokonca aj z Rakúska. Veľmi málo turistov bolo zo Slovenska, a to je škoda, lebo mnoho Slovákov chce chodiť na dovolenky do zahraničia, ale neuvedomujú si, aké je naše Slovensko krásne. Ľudia často hovoria, že na Slovensku nie je nič zaujímavého, ale to nie je pravda.

Nemáme tu síce veľké nákupné centrá, ani mrakodrapy, ale máme krásnu a nedotknutú prírodu. Mali by sme si dary Slovenska chrániť a byť na ne hrdí. Keby ste sa raz vybrali aj vy do Slovenského raja, určite by ste boli uchvátení tou nádherou.

KRISTÍNA MESZÁROSOVÁ

10 rokov

Čestné uznanie

CEZ PRÁZDNINY SOM BOLA NA ORAVE SPOLU S MAMOU A SESTROU DOMINIKOU

Na Oravu sa dopravíte vlakom alebo autobusom. My sme cestovali vlakom. Orava je veľmi krásna. Sú tam hory i voda. Išli sme do kopca, ktorý meral asi 500 metrov, ale ako sa volal, to si už nepamätám. Stretli sme ľudí z Česka, Poľska i z Kanady. Aj im sa Orava páčila. Pri Oravskej priehrade som lízala zmrzlinu. Pri vode sme videli čajky. Jedna pani remeselníčka mala na stole položené kocky a taký chlapec si myslel, že sú to cukríky Vexta. Bol tam ujo, ktorý vyrábala keramiky. Veľmi sa mi páčila. Najbližšia reštaurácia a ubytovanie sa volá Magura. Stojí tam socha Ježiša a pápeža Pavla II. Boli sme aj v Zuberci. Tam som videla remeselníkov a starodávny mlyn. Predávali tam bábiky, prstene, kabelky, drevených koňov, ceruzky a všeličo iné. Na salaši sme sa najedli a veľmi nám chutilo. Páčili sa mi tam slovenské kroje. Na ranči sme videli kozu a lamu. V Zuberci boli drevené hojdačky, hojdací koník. Kúpila som si lízatko. Ujo maliar maľoval veľmi pekné obrazy oravskej prírody. Navštívili sme aj mesto Oravu, ale v prírode bolo krajšie. Už sa teším na prázdniny, že sa zasa pôjdeme niekam na Slovensku pozrieť.

MAGDALÉNA MARTIŠKOVÁ

14 rokov

Čestné uznanie

O KYKLOPOCH, ČERTOCH A HLAVNE: O MÄSE!

Z tých večných zákrut ma už začínala bolieť hlava. Všade len les a zákruty. Jediné, na čo som dokázala myslieť, bolo jedlo. Tábor bol fajn, ale jedlo v ňom nie.

Pripadala som si ako ten kyklop v rovnomennom filme, čo sa naučil vysloviť jediné slovo: mäso! Stále dookola ho opakoval. Ja by som ich vedela na tému JEDLO odrapkať viac. A zjedla by som už čokoľvek. Ako naša prababka: schovať-neschovať – idem! Lenže ona to urobila s úrodou hra-

chu a našu mamku skoro klepla pepka, lebo babka, ktorej hlava už tak veľmi neslúži, ako vraví naša mamka, všetko obrala a zrelý ešte nebol. Preto musíme prababku strážiť, aby sa v našej záhrade viac nehrávala na schovku so zeleninou.

Mne to bolo teraz už jedno. Mäso, zelenina, nezrelý hrach, len už konečne zastavme a poďme bagrovať!

„Konečná, decká, sme na Čertovej peci,“ vyslovila mamka zaklínadlo a mne sa spustili slinky.

„Dúfam, že tu varia lepšie ako v tábore,“ s nádejou vystupujem a mrmlem si popod nos.

Čertova pec nie je pec. Je to taká reštaurácia z dreva, kde ľudia chodia hlavne na huspeninu. Tú ja nemám rada, tak som si dala radšej hranolky, naša mamka syr, lebo si myslí, že to pri dieťe smie a tatko s bratom čiernohorské rezne.

„Mäsoooo...“ smiala som sa im a napodobňovala toho kyklopa a liezla tým všetkým na nervy.

Takto posilnení sme vyšli z reštaurácie, ale nenasadli hneď do auta, lebo naša mamka má vždy záložný plán, tentokrát, nám vraj ukáže tú ozajstnú Čertovu pec.

Prekrútili sme očami.

Ona musí mať vždy nejaký ten kultúrny program na programe. Zvykli sme si. Som zvedavá, kde nás to dotiahne. Dúfam, že to nebude ďaleko, lebo cestou späť budeme musieť znova zakotviť v reštike a tentokrát sa na kyklopa zahrám aj ja.

Cestička viedla vedľa plotu, odkiaľ sa smerom k nám vyrútilo celé stádo sviniek. Ešteže tam bol ten plot. Čierne, flakaté, veľké aj malé. Medzi nimi sa motali aj čierne kozy. Nakrmili sme ich hranolkami, čo sme nezjedli. Teda ja som cestou chcela, ale brat drankal.

„Slečna, to je rypák, teda to, odkiaľ teraz trčí vaša hranolka je nos, ústa má to prasiatko nižšie,“ zamudroval nejaký pánko, čo tam prekladal niečo za plotom.

Ani som sa na neho neusmiala, ani nepoďakovala. Skôr som chcela odvrknúť, že odkiaľ to mám vedieť, že som z mesta, prípadne som trochu viac blond, ale ako poznám mamku, mala by k tomu kopu výchovných poznámok. A mala by som, ako hovorí: po chlebe. A aj po mäse pri spiatocnej ceste. Prečo som si aj ja nedala to mäso hneď?

Brata zas medzitým jedna svinka oblizla. Mrnčal, že teraz bude smr-

diet', ale naša duchapritomná mamka ho upokojila, vraj sa už dnes nemusí umývať. Len ho rozmaznáva! Ja s ním teda spať v jednej izbe nemienim!

Aj sme ju skúsili uprosiť, nech nám také maličké chutné čierne prasiatka kúpi namiesto psa, ona zamietla obe možnosti. Hoci uznala, že chliev v detskej izbe väčšinou máme, vraj jej stačíme my dvaja. Nemalo cenu prosiť. Mamka je neoblomná. Ani s výmenou, že by sme tam nechali brata a zobrali namiesto neho svinku, nesúhlasila. Keď tak, jedine obaja. S tým som zas nesúhlasila ja.

Po pár krokoch sme zastali pred obrovskou dierou v skale. Bola čierna, no keď sme vyšli pred ňu, na druhej strane mala otvor. Aj v strede hore v strope bol jeden. Vraj tam bolo ohnisko. Piekli tam mäso. Čo iné?!

Prešli sme jaskyňou, teda vlastne tou dierou hore-dolu.

Na tabuli pred vchodom sme sa dočítali, že tam bývali pravekí ľudia a nie čerti. Brat si vydýchol, lebo čertov sa bojí. Ak sa fakt dnes neumyje, tak mu jedného večer zahrám!

Takže Čertova pec je vlastne nálezisko, kde sa našli stopy primitívneho osídlenia z obdobia paleolitu. Nejaké to primitívne obydlie pračloveka. náš učiteľ dejáku by bol na mňa teraz pyšný.

Predstavila som si zas kyklopa ako hromovým hrdelným hlasom reve: mäsooo...! Veru, ten syr bol málo sýty.

Na pamiatku sme sa niekoľkokrát ofotili. Na väčšine fotiek je len tma. Naša mamka tvrdí, že sú to umelecké fotky.

A my jej to veríme, aby sme jej nepokazili radosť. Ved' sa tak snaží.

VYHODNOTENIE SÚŤAŽE OČAMI POROTCOV

ZLATA MATLÁKOVÁ

Kategória poézia

Do celoslovenskej literárnej súťaže Slovensko očami detí, vyhlásenej pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra, poslalo 56 autorov do 15 rokov spolu 93 textov. Použila som slovo „textov“, lebo nie všetkým prácam zapísaných v krátkych riadkoch prináleží pomenovanie básne.

Spolu so 7 – 15-ročnými autormi som prostredníctvom veršov vstupovala na posvätné územie Slovenska. Niekedy opatrne, inokedy zanietene som sa stotožňovala s vnútornou i vonkajšou podobou pocitov sformulovaných do slov. Väčšina básní odkrývala prežité, zrkadlila videné. Len niektorým autorom sa podarilo vytvoriť zvláštne, až tajuplné verše a všetko nedopovedať. Zvukomalebnosťou, často zväzujúcim rýmom a zdobneninami vnášali do básní zvláštnu nehu až zraniteľnosť.

Iba zopár žiakov a študentov má to šťastie, že sa pravidelne stretávajú v krúžkoch, kluboch a iných zoskupeniach. Prirodzeným vyvrcholením tejto činnosti sú básne ocenené v súťažiach. Ako príklad uvediem ZUŠ Jána Melkoviča v Starej Ľubovni a ZŠ s MŠ v Plavnici. Viacero dobrých básní prišlo i zo ZŠ s MŠ Jána Palárika v Majcichove, zo ZŠ v Brodskom, zo Spojenej ZŠ, Centrálna 464 vo Svidníku, zo ZŠ Angely Merici v Trnave, zo ZŠ s MŠ vo Veľkom Bieli, zo ZŠ v Cíferi...

Mnohí autori podľahli zemepisným vedomostiam a iba zveršovali názvy pohorí, vrchov, riek, vodných nádrží i chránených oblastí. Do podobných textov sa „vlúdili“ mená i priezviská športovcov, názvy obchodných reťazcov a z textu vystrnadili tajomno a čaro.

Osviežením súťaže bola autorská súrodenecká dvojica zo ZŠ Ivana Krasku v Trnave - Modranke so svojou ilustrovanou minizbierkou veršov.

Táto súťaž je tematická. Pri hodnotení som tento fakt uprednostnila, nezabúdajúc pritom na tvorivosť a literárny štýl detských autorov. Spomeniem aj rozsah súťažných básní: najkratšiu tvorili 4 verše a najrozsiahlejšiu 85 krátkych riadkov.

MIROSLAVA VARÁČKOVÁ

Kategória próza

V prvom rade chcem pochváliť pomerne hojnú účasť v súťaži a slušnú úroveň textov. Prekvapilo ma, že sa v takom veľkom počte zapojili i deti z najnižších ročníkov, za čo patrí veľká pochvala najmä ich pani učiteľkám, predovšetkým zo ZŠ z Liesku.

Pri hodnotení súťažných prác som brala do úvahy nielen gramatiku a štylistiku, ale predovšetkým nápad a originalitu. Avšak mrzelo ma, že niektoré deti sa až priveľmi odklonili od zadanej témy a nemohla som ich diela zaradiť medzi víťazné, hoci ma zaujali a považujem ich za dobre napísané. V jednom prípade som to vyriešila udelením čestného uznania. Prihliadala som aj na vek súťažiacich a medzi najlepšie práce som zaradila texty nielen tínedžerov, ale i mladších detí, ktorých slovník je síce chudobnejší a práce podstatne kratšie, no vzhľadom na vek detí sú napísané dobre. Touto cestou ešte raz vyzdvihujem snahu všetkých súťažiach a do budúcnosti im želim množstvo literárnych úspechov.

OBSAH

SLOVENSKO OČAMI DETÍ	1
VÝSLEDKY - POÉZIA	2
VÝSLEDKY - PRÓZA	3
Poézia - víťazné práce	4
Próza - víťazné práce	8
VYHODNOTENIE SÚŤAŽE OČAMI POROTCOV	18
OBSAH	20

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
Rázusova 1
918 20 Trnava
Telefón/fax: 033/55 11 782
Zákaznícka linka: 033/55 13 896
Ei. adresa: kniznica@kniznicatrnava.sk
www.kniznicatrnava.sk

Čaruška. Časopis mladých čitateľov. Č. 2/2015. Roč. 20. Grafický návrh obálky: Oksana Lukomska

Foto: archív KJF

Redakčná rada: V. Chorvatovičová, L. Karabová, A. Beňová

Zodp. redaktor: Benjamína Jakubáčová

Vydala: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave 2015, IČO 00 182 826

Vychádza: 2x ročne

Dátum vydania: december 2015

Zriaďovateľ: Trnavský samosprávny kraj

Registrácia: MK SR pod č. EV3656/09

ISSN 1339-5041